ΘΕΑΤΡΟ

Γράφει η Εύη Προύσαλη

Λαρς Φον Τριερς, *Ντόγκβιλ*, Εθνικό Θέατρο, χειμώνας '04-'05

Όταν οι κριτικοί γεμίζουν δεκάδες σελίδες χαρτί, όταν οι διανοούμενοι επιδίδονται σε ατέρμονες συζητήσεις, όταν οι θεατές-απλοί άνθρωποι συνοδεύουν το δείπνο τους μετά το θέατρο ανταλλάσσοντας απόψεις για το έργο που παρακολούθησαν, όταν στις κατ' οίκον συντροφιές εγείρονται ζητήματα επ' αφορμής ενός έργου, τότε δικαιώνεται η υπόσταση του Ανθρώπου ως Δημιουργού. Όταν μάλιστα το Ένα καλλιτεχνικό δημιούργημα προκαλεί σειρά ερμηνειών και αναλύσεων, που περιλαμβάνουν όλα τα πεδία του επιστητού: ατομικό, κοινωνικό, πολιτικό, μεταφυσικό, τότε η Τέχνη καταξιώνεται ως η ύψιστη έκφανση της ανθρώπινης δημιουργικότητας κι επινοητικότητας, η οποία κατορθώνει με πυκνό και πολύμορφο τρόπο ν' αποδώσει το καλειδοσκόπιο της Ανθρωπότητας.

Το *Ντόκβιλ*, του Λαρς Φον Τριερς, είναι πράγματι ένα έργο-καλειδοσκόπιο, του οποίου η απειρία των χρωμάτων, των αποχρώσεων, των σχεδίων και των

συνδυασμών εκπλήσσει. Οι δεκάδες κατακερματισμένοι καθρέφτες που το αποτελούν, αντανακλούν την παραμορφωτική δύναμη της εξουσίας, αντανακλούν τις σαθρές δομές της κοινωνίας, αντανακλούν τα είδωλα των θεατών, τις συμπεριφορές και τις επιδιώξεις τους. Κάθε γύρισμα του καλειδοσκοπίου αποκαλύπτει την ανθρώπινη φύση ξεγυμνωμένη, τη θρησκευτική ηθική αποστεωμένη, τη σχετικότητα της Οπτικής και της Πράξης, και τέλος αγγίζει αλληγορικά το χέρι του Θεού! Πρόκειται για μια σύλληψη αληθινά εντυπωσιακή και για ένα έργο ορόσημο για τον 21ο αιώνα.

Όποιος έχει δει το πρωτότυπο κιν/κό έργο, σίγουρα κάνει συγκρίσεις με τη θεατρική μεταφορά του. Η σκηνοθεσία (Αντώνης Καλογρίδης) όμως είναι φανερά εμπνευσμένη και διαποτισμένη από το στιλιστικό ιδίωμα του σκηνοθέτη. Δύσκολο εγχείρημα με άρτια αποτελέσματα. Μερικές επιμέρους αντιρρήσεις σε λεπτομέρειες. Η λιτότητα των σκηνικών (Αντ. Καλογρίδης-Πάρις Μέξις) και των κοστουμιών (Λένα Κατσανίδου) επιβεβλημένη και ορθή. Η μουσική (Κων/νος Βήτα) ακολούθησε τον σκηνικό παλμό, όπως και οι υποβλητικοί φωτισμοί (Κατερίνα Μαραγκουδάκη). Έξοχη η μεταγλώττιση του Στρατή Πασχάλη. Αξιόλογη η προσπάθεια ανάλυσης του έργου (Χρήστος Νικολόπουλος) στο πρόγραμμα της παράστασης. Ωστόσο, η κατάχρηση των αποσιωπητικών (!) και η ποιητικόμορφη γραφή δεν ενδείκνυνται στον τεκμηριωμένο επιστημονικό λόγο.

Οι κυρίαρχοι ρόλοι της παράστασης είναι η Γκρέις και ο Τομ. Μάλλον κατόπιν σκηνοθετικής οδηγίας (!) αποδόθηκαν, κατά το Μπρεχτικό πρότυπο, στεγνά κι αποστασιοποιημένα. Ιδιαίτερα ο Τομ (Δημήτρης Τάρλοου), ο οποίος φαινόταν ότι λειτουργούσε έχοντας βάλει "αυτόματο πιλότο" εκτέλεσης του ρόλου. Ουσιαστικά απών. Η Γκρέις (Νατάσα Καλογρίδη) διατήρησε κάπως τις ισορροπίες, αλλά ατύχησε να μεταφέρει τη χάρη, την κομψότητα, την ευθυτένεια που αρμόζει, στην όμορφη κοπέλα της πόλης που υποδύεται. Στραπατσάρισε το ρόλο της πολύ νωρίτερα απ' ότι χρειαζόταν, μ' αποτέλεσμα να μην υπάρχει εξέλιξη, τουλάχιστον μορφική. Η αφηγήτρια (Μίρκα Παπακωνσταντίνου) καθοδήγησε άψογα τα δρώμενα, με τη στέρεη αξία της.

Από τους υπόλοιπους ηθοποιούς ξεχώρισαν οι: Όλγα Τουρνάκη, Θόδωρος Κατσαφάδος, Σοφία Κακαρελίδου, Χρήστος Βαλαβανίδης, Νίκος Σταυρακούδης (με την ειλικρινή αφέλειά του). Σε υποκριτικό ατόπημα, με ολέθριες για τους θεατές ακουστικές κι οπτικές συνέπειες, υπέπεσε ο Ανδρέας Νάτσιος (Τσακ). Μετέβαλε έναν ζουμερό και αβανταδόρικο ρόλο σε καρικατούρα. Πού ήταν ο σκηνοθέτης;

Ο Δανός δημιουργός του έργου, Τριερς, αναλαμβάνει να "καθαρίσει" το σάπιο βασίλειο της Δανιμαρκίας, προτείνοντας έτσι μια εντελώς διαφορετική "λύση" απ' ότι ο Ελισαβετιανός θεατρικός του πρόγονος. Όπως ο Αμλέτειος δισταγμός ξεσήκωσε θύελλα αναλύσεων έτσι και η αποφασιστικότητα της Γκρέις ξεσήκωσε θύελλα διαμαρτυριών. Εναπόκειται στον άνθρωπο του 21ου αιώνα να επιλέξει τακτική!